

9. klass

Matemaatika ainekava.

Oppesisu	Taotletavad õppetulemused	Läbivad teemad	Lõiming teiste ainetega
<p>Ruutvõrrand ja –funktsioon Arvu ruutjuur. Ruutjuur korrutisest ja jagatisest. Ruutvõrrand. Ruutvõrrandi lahendivalem. Ruutvõrrandi diskriminant. Taandatud ruutvõrrand.</p> <p><u>Lihtsamate, sh igapäevaeluga seonduvate tekstülesannete lahendamine ruutvõrrandi abil.</u></p> <p>Ruutfunktsioon $y = ax^2 + bx + c$, selle graafik. Parabooli nullkohad ja haripunkt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> eristab ruutvõrrandit teistest võrranditest; nimetab ruutvõrrandi liikmed ja nende kordajad; viib ruutvõrrandeid normaalkujul; liigitab ruutvõrrandeid täielikeks ja mittetäielikeks; taandab ruutvõrrandi; lahendab mittetäielikke ruutvõrrandeid; lahendab taandamata ruutvõrrandeid ja taandatud ruutvõrrandeid vastavate lahendivalemite abil; kontrollib ruutvõrrandi lahendeid; selgitab ruutvõrrandi lahendite arvu sõltuvust ruutvõrrandi diskriminantist; lahendab lihtsamaid, sh igapäevaeluga seonduvaid tekstülesandeid ruutvõrrandi abil; õpetaja juhendamisel modelleerib ja lahendab lihtsaid, reaalses kontekstis esinevaid probleeme ja tõlgendab tulemusi; eristab ruutfunktsiooni teistest funktsioonidest; nimetab ruutfunktsiooni ruutliikme, lineaarliikme ja vabaliikme ning nende kordajad; joonestab ruutfunktsiooni graafiku (parabooli) (käsitsi ja arvutiprogrammi abil) ja selgitab ruutliikme kordaja ning vabaliikme geomeetrilist tähendust; selgitab nullkohtade tähendust, leiab nullkohad graafikult ja valemist;	<p>Teabekeskond</p> <p>– leiab vajalikku infot teadmikest, internetist ja muudest teabeallikatest, saab matemaatilist sümboolikat sisaldavatest tekstidest aru</p> <p>– kasutab õppeks infotehnoloogilisi vahendeid, saab aru suurte ja väikeste arvude tähtsusest looduses toimuvate protsesside kirjeldamisel, teab väikeste arvude kasutusvaldkondi tehnikas.</p>	<p>Füüsikas ja tehnoloogiaõpetuses oskab seostada tehniliste detailide seost ruutfunktsiooniga (kõverpeeglite ja laternate kumerus ruutfunktsiooni valemina).</p> <p>Arvutiõpetuses oskab graafikuid joonestada vastavate programmide abil.</p> <p>Geograafias pinnavormid.</p> <p>Kunstis arhitektuuri konstruktsioonid (kaarsilla võrrand)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • loeb jooniselt parabooli haripunkti, arvutab parabooli haripunkti koordinaadid; • paraboolide uurimiseks joonestab graafikud arvutiprogrammi abil (nt Wiris; Geogebra; Funktion); • kasutab funktsioone lihtsamate reaalsusest tulenevate probleemide modelleerimisel; 		
<p>Ratsionaalavaldised Algebraalne murd, selle taandamine.</p> <p>Tehted algebraliste murdudega.</p> <p>Ratsionaalavaldisel lihtsustamine (kahetehtelised ülesanded).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tegurdab ruutkolmliikme vastava ruutvõrrandi lahendamise abil; • teab, millist võrdust nimetatakse samasuseks; • teab algebraise murru põhiomadust; • taandab algebraise murru algebraise murru kasutades hulkliikmete tegurdamisel korrutamise abivalemeid, sulgude ette võtmist ja ruutkolmliikme tegurdamist; • laiendab algebraist murdu; • korrutab, jagab ja astendab algebraisi murde; • liidab ja lahutab ühenimelisi algebraisi murde; • teisendab algebraisi murde ühenimelisteks; • liidab ja lahutab erinimelisi algebraisimurde; • lihtsustab lihtsamaid (kahetehtelisi) ratsionaalavaldisi 	<p>Tehnoloogia ja innovatsioon -õpilane kasutab õppes nii taskuarvutit kui ka personaalarvutit.</p>	<p>Keemias ja füüsikas avaldiste teisendamine.</p>

<p>Geomeetrilised kujundid</p> <p>Pythagorase teoreem. Korrapärane hulknurk, selle pindala. Nurga mõõtmine. Täisnurkse kolmnurga teravnurga siinus, koosinus ja tangens.</p> <p>Püramiid. Korrapärase nelinurkse püramiidi pindala ja ruumala. Silinder, selle pindala ja ruumala. Koonus, selle pindala ja ruumala.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● kasutab dünaamilise geomeetria programme seaduspärasuste avastamisel ja hüpoteeside püstitamisel; ● selgitab mõne teoreemi tõestuskäiku; ● arvutab Pythagorase teoreemi kasutades täisnurkse kolmnurga hüpotenuusi ja kaateti; ● leiab taskuarvutil teravnurga trigonomeetriliste funktsioonide väärtusi; ● trigonomeetriat kasutades leiab täisnurkse kolmnurga joonelemendid; ● tunneb ära kehade hulgast korrapärase püramiidi; ● näitab ja nimetab korrapärase püramiidi põhitahu, külgtahud tipu; kõrguse, külgservad, põhuservad, püramiidi apoteemi, põhja apoteemi; ● arvutab püramiidi pindala ja ruumala; ● skitseerib püramiidi; ● arvutab korrapärase hulknurga pindala; ● selgita, millised kehad on pöördek kehad; eristab neid teiste kehade hulgast; ● selgitab, kuidas tekib silinder; ● näitab silindri telge, kõrgust, moodustajat, põhja raadiust, diameetrit, külgpinda ja põhja; ● selgitab ja skitseerib silindri telglõike ja ristlõike; ● arvutab silindri pindala ja ruumala; ● selgitab, kuidas tekib koonus; ● näitab koonuse moodustajat, telge, tippu, kõrgust, põhja, põhja raadiust ja diameetrit ning külgpinda ja põhja; ● selgitab ja skitseerib koonuse telglõike ja ristlõike; ● arvutab koonuse pindala ja ruumala; ● selgitab, kuidas tekib kera; ● eristab mõisteid sfäär ja kera, ● selgitab, mis on kera suurring; 	<p>Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng . Seostab õpitut kaasaegse igapäevase eluga, oskab mõelda majanduslikult ja ratsionaalselt.</p> <p>Teabekeskond</p> <p>Tervis ja ohutus Oskab ette näha asjade ja nähtuste seostest tulenevaid ohuolukordi ja probleeme.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon.</p> <p>Oskab kasutada õpitud teadmisi uutelahenduste leidmisel.</p>	<p>Keemia, füüsika, geograafia.</p> <p>Nurga mõõtmine (päikese ja teiste taevakehade tõusunurga mõiste erinevates ainetes).</p> <p>Geomeetrilised kehad kui mudelid igapäevaelus leiduvate vormide jaoks, nende pindalade ja ruumalade arvutamine.</p> <p>Kõrguste ja kauguste ligikaudne määramine.</p>
---	---	--	--

	• arvutab kera pindala ja ruumala.		
--	------------------------------------	--	--

Kasutatud allikad:

- oppekava.ee
- mott.edu.ee
- ut.ee/ lõimingu võimalusi põhikooli õppekavas